

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Нова більшість парламентарна а чеське право державне.

(+) Кн. Фридрих Шварценберг зложив на першій засіданню нової ради державної іменем чеських феодалів заяву, що они придержують ся «державно-правної мисли», що будуть дбати про «здійснене державно-правної програми» в тім переконанню, що, державно-правна програма «може пособляти не тільки добру королівства чеського, але цілої монархії».

Державно-правні домагання Чехів основують ся на «відновлені» по безкоролєвю зимового короля Фридриха з Палатинату ординацію краєву цісаря Фердинанда II. з 10 мая 1627 р. «Краєвим соймам віднято новою конституцією всяку власть законодатну, позаяк цісар яко король чеський, застеріг собі в будуччині ту власть. Соими задержали лише своє давнє право, що без їх дозволу не можна було наложити нових податків, однак з тим застереженєм, що се-го дозволу не можна було вязати з ніякими умовами. Так само не могли соими про нічо иншого радити, як про се, що їм королівським предложенєм подано до на-ради».

Цісар Фердинанд III. розширив ординацію краєву додатком з 1 лютого 1640 р., котрим дозволено станам, на соймах окрім королівських предложень обрадувати також про инші справи краєві, о скільки се не входить в обсяг прав застережених виключно королеви. Цісар Кароль VI. прийнято чеськими станами 20 жовтня 1720 р. «прагматичною санкцією» проголосив всі краї австрійські яко «нероздільну цілість», однак коронував ся 1723 р. торжественно королем чеським як всі єго по-

передники. У Відні була окрема чеська канцелярія, котрій підлягало чеське намісництво в Празі. Марія Тереса, коронована також 1743 р., злучила чеську канцелярію в р. 1762 з канцелярією для дідичних країв австрійських в одну спільну найвищу власть політичну, а цісар Йосиф II. що-би не присягати береження прав корони і краю Чехії, залишив коронацію на короля чеського. Колиж в дорозі реґуляції податків забажав цісар Йосиф II. 1789 р. знести також се право дозволу соймів краєвих, звернули ся чеські стани, а іменню надворний канцлер граф Рудольф Хотек, противний сій новій цісарській, з просьбою до цісаря 11 лютого 1790 о привернене краєвої конституції.

Цісар Леопольд II., наслідник Йосифа II., поробив уступки, однак не пішов поза межі улаждєня Марії Тереси, казав перенесену до Відня чеську корону назад спровадити до Праги і передати станам «до перехованя після давного звичаю», прибув сам до Праги і коронував ся 1791 р. королем чеським, однак умер вже в марті слідуєчого року.

Цісар Франц коронував ся 9 серпня 1792 королем чеським; стани наставали на переведенє недовершеної реформи конституції. Однак покликуючи ся на війну з Францією видав цісар Франц розпорядженє, на основі котрого мали бути відпрочені всі зміни аж до привернення мира. По заключеню мира в Кампо Формію підніс ще раз гр. Букоа голос в соймі 1798 р., що був би вже час, приступити до реформ в Чехах. Однак революційні події у Франції викликали у цісаря недовіре до намірених реформ, так що ніхто більше не сьмів висказувати свого погляду в прилюдних справах, а чеські стани мусіли заняти

«вельми пасивне» становище, так що їх права уважано «яко на завсїгди запропащені і стративші свою силу».

Так прийшов рік 1848. Народні збори в Новім-Місті в Празі вислали до цісаря Фердинанда, коронованого 7 вересня 1836 р. королем чеським, петицію, котра містила в собі домагання чеського народу уложені в 14 артикулах комісією з 27 членів під проводом гр. Альберта Дейма, а між тими також домаганє розширення репрезентації краєвої висказанє у внесеню станів приготовленім для сойму з р. 1848. Цісарським рішенєм приобічно відповідну часови зміну «в порозуміню із станами», а коли стани заявою з 3 цвітня 1848 р. згодили ся на те, що «давна конституція не повинна бути зовсім перепоною для того нового улаждєня», вийшов цісарський рескрипт з 8 цвітня 1848 р. що-до розширення чеської репрезентації краєвої і з 6 червня 1848 р. патент скликаючий новий сойм чеський.

Обидва ті рескрипти замикають нако-нечо давнє чеське право державне а творять вихідну точку нової доби, зарід нового права державного чеського, до котрого сформування повинен бути покликаний з одного боку новий чеський сойм, а з другого боку названий в рескриптах «для установлення одноцільного конституційного улаждєня всеї монархії» загальний сойм державний монархії, для ухваленя прав для Чех. Обидва сї сойми названі в згаданих рескриптах з огляду на їх ціль яко «конституційні». Коли отже чеське питанє спершу обертає ся поміж цісарем яко королем чеським і чеськими станами, обумовлена єго розвязка від р. 1848 участю австрійського парламенту. Правда, що події 1848 р. не дозволили ані

ВИБОРЕЦЬ.

Нїби то чоловік є іно вибачте простим хлопом, але — бачите — честь свою має; біг-ме має, і то не лиш у ось таких як сам, але бачите і в панів. Та що?! я вїйт в громадї, а знаєте, що оно в панів рахує ся вже до шаржи. Пан комісар приїхав на вибори до моєї громади, і ви гадаєте, що він пішов до попа? Дурно під стояв у канцелярії; ледво головою кивнув до него. А мене викликав до сїний, та і руку подав, та ще й поклєпав по рамени, як паньского коня і сказав:

— Ви пане вуйці бендзєце виборцом — я юж то зробе, абисьде моргнелі іно на поліция і присвєжнего... Але... Тай урвав; шепнув мені лише до уха про якусь там бабу, що то недавно мене позивала до старости за якісь там гроші, а я, щоби мені так очи вилїзли, як я єї гроші бачив; хіба писар взяв, бо я бачив з того всього лише чвертївку пива.

От і почались вибори. Почав я позирати на людей, на когоб кинути голос, аж пан комісар каже:

— Ну! Яне! (я вибачте Іван називаюсь) я вже записав вас і пржисєнжного.

Далі став і присяжний оглядатись, але комісар махнув пером по папери і сказав: вже!

Дальше почав кликати пан комісар і инших. Той на того каже, той на иншого; деко-

трий кидає й на єгомостя. От так щобим не збрехав, то голосовали на мене лиш кум Яцко, та кум Василь, і дядько Степан; а далі всі на єгомостя, та на сусїда Василя.

А пан комісар нічого, іно пишуть, тай пишуть. Було хлопів більше 20; вже і переголосували всі. Пан комісар встали і казали мені прибити печатку, потім оголосили вибори. Ось вийшов я виборцем більшістю голосів; я і кум присяжний. За єгомостя якось нічого не казали.

Ну! їду на вибори. Радимо ся єгомостя день перед тим, на кого голосувати. Они кажуть, щоб на руского адвоката, бо Поляки ставлять дідича, то дідич не дуже то і добре буде обставати за хлопом. Я й обіцяв — так голосувати.

Ми вибрали ся вже на ніч. Заїхали під місто, позлазили з воза, бо хотїли уставити коні в корчмі, але от біжить якийсь жидок та кричить:

— Ви звідки? З Хрунева? Ні! я маю наказ від панів, щоб ви заїхали до грубої Малки; там страх, що є вже господарів. І видер батіг з рук, всїв на віз, повернув кіньми, бе їх, що сила, а все стягає віжки до себе, та оглядає ся на нас і кричить: Ну! сїдайте! живо сїдайте!

Що було робити? Ми сїли, та встид нам і сором, що люди на нас зглядають ся, що в мене, у вїйта з Хрунева жид за фірмана. Затягнув злодюга до тої грубої Малки; а там хлопні, аж по самі двері. Диму повно, що і нікого

не видно; а крик такий, як в Зарваниці на відпусті. Той самий жидок на силу пхнув нас у середину, та вхопивши мене з заду по під пахи, пхав мене геть, розтрчуючи людей.

Я і часу не мав спам'ятати ся, що він зо мною робить, аж опинив ся коло писаря з ради повітової, що то знаєте бувало инакше не каже до чоловіка, як іно: ти мудю солоний!

Я злякав ся троха, але мій писар зірвав ся на рівні ноги, як би перед яким старшим, та пхнув мене на своє крісло, а жидок ткнув мені гальбу пива під ніс. Писар погласкав мене делїкатно по лиці та і каже:

— Ну! чогож думаєте? хіба забув пиво пити? таж се не скоромне!

Щож було робити? я і випив, вже не знаю до кого і за чє здоровлє, та приткав куснем гугля, що підставив якийсь обідраний чужий панок.

— Наш! наш! крикнули они всі, се-б то писар, жидок і той обідранець. Я вивалив очи на них та питаю:

— Як то ваш? — Ну! та се нічо! хто наше пиво пє, то хібаж вже не наш? розуміє ся!

Я порозумів, що я попавсь межі тих, що хотять на пана голосувати, та і мене до сього тягнуть. Поглянув я за присяжним, а він вже у другій хаті стоїть, та держить в одній руці гальбу а у другій селедець. Я хотїв перебратись до него помежи хлопню, но ледве я встиг рушитись, вже жидок-пєєвіра підсадив мені другу

ческому соймови, ані Віденсько-Кромерижському соймови державному перевести свою задачу, навпаки наслідком революції на-зтупила абсолютистична перерва конституційного розвою, поки 20 жовтня 1860 р. конституційний устрій вернув знов в Австрії з жовтневим дипломом гр. Голуховського. Сим дипломом признано знов краєвим соймам давню участь в законодавстві, а участь ради державної мала впливати з соймів. Дятого повстала рада державна з делегаций посольських висиланих краєвими соймами.

Жовтневий диплом вийшов на основі цісарської влади «яко сталий невідкличний закон основний» і яко такий прийнято за-гально сей диплом особливо в Чехах яко непохитну основу нової «добі самостійного розвою краю і народу в Чехах в нерозривній звязі з іншими краями австрійської монархії». Паляцкий, почитаний Чехами яко «отець вітчизни» назвав «жовтневий диплом актом рівним що-до значіння прагматичній санкції». Інтерпретацію і примінене сего диплому переняв Шмерлінг в «лютовім патенті» з 26 лютого 1861 р., котрим обмежено законодавні права соймів краєвих в централістичнім дусі, а ординацією виборчою Шмерлінга у високій мірі обкромлено національну рівноправність в Чехах. Мимо того уконституував ся так ческий сойм, як і австрійська рада державна на основі лютового патенту при участі Чехів і не тільки висказав ческий сойм на засіданні з 12 цвітня 1861 р. «слова затертої вдяки» за ту ласку, що «вірні народи покликани до участі в законодавстві і участі в довершеної конституції держави і краю», але ухвалив також на внесенє кардинала Шварценберга одноголосно серед одушевлення (Німці і Чехи) предложити цісареві смиреннішу просьбу, щоби коронував ся королем ческим. Цісар Франц Йосиф заявив прибувши до него «коронаційний депутаті», що его наміром було при виданні жовтневого диплому і лютового патенту «управнену і основану свободу і автономію країв моєї корони погодити з так конечними услівями єдності монархії». Заразом прирік цісар: «Я укороную ся королем ческим і я переконаний, що сей святий акт буде новим нерозривною звязию довіря і вірності поміж моїм престолом а моїм королівством ческим». Сего до нині ще не переведено.

(Конець буде.)

Жалів багато — помочи мало!

(Дальше.)

6. Спілки хліборобські мають також задачу, з одного боку *удешевити продукцію збіжжя*, з другого боку *піднести ціну різнорічних продуктів*.

Щоби удешевити продукцію, треба передовсім подбати спілкам о можливість *дешевого за-купна всяких господарських потребизн*. На тім поли де-що зроблено доси через господарско-хліборобські товариства. Але се все ще недостаточне. В Німеччині успіхи суть вже значніші. Хліборобські спілки спроваджують там всі господарські потребизни в великій масі, en gross, і тим роблять їх дешевими для господарів. На складах, що суть розміщені повсюди, може хлібороб в кожнім часі закупити собі всяке насінє, погної всілякого рода і лучші знаряди господарські як найдешевше, коли противно у нас кошти перевозу на залізницях суть за високі, як щоби господар міг важити ся на такі закупна лучших артикулів господарських.

Щоби удешевити продукцію, треба дальше подбати і *о полєкшу в тягарах*, що давають хлібороба. Податок ґрунтовий не був би так високий, яким є нині що, наколи би наложене его зависіло не від самого правительства а від хліборобських спілок, ще чейже суть найбільше управненими до того, щоби яко знатоки оціняли який чистий дохід дає сей або другий ґрунт. Тоді і відпали би всі дуже часто оправдані жалі на високе закладованє ґрунтів. А чи не можна би відтак уложити побір податків в сей спосіб, щоби господар платив его в натураліях. Такий побір заведено вже в Баварії, такий побір існує і в Боснії та Герцеговині і люди хвалять собі его, бо господареві легше приходить сплатити податку в артикулах власної продукції як в грошах.

Удешевленє продукції зависить і від *обниження тарифу перевозових на залізницях*. Чейже звісна річ, що ті тарифи суть низкі для перевозу en gross. А чи може дрібний господар перевозити свої плоди в тій формі? Ні. Се зможе лише спілка хліборобська. Нині упоминають ся хлібороби о зниженє тарифу перевозових. Се правда. Але голос їх не має ваги. Що иншого, як сей голос піднесе ся сполученими хліборобами в спілки хліборобські.

Продукція буде відтак дешевша, наколи буде *дешевший кредит* і як посередством дешевого кредиту господар зможе увільнити ся від високо опроцентованих позичок, що тяжать на его землі. Всякі банки краєві чи не краєві, всякі щадниці повітові, всякі каси задаткові, що їх намножило ся в краю нашім послідніми літами досить, — всі вони *не зможуть хлібороба* дешевим кредитом. Чейже звісно, що селянин наш не дістане в тих інституціях позички з низшим

процентом як на 5 до 13%. Так високі відсотки — се лихва для селянина, се руїна его, бо гріш вложений в землі не приносить більшого зиску над 4 проценти. А треба додати, що кредит сей є гіпотечарний. А що коштує такий кредит, о сїм знає кождий, хто раз в життю пробував брати в яким-небудь банку позичку гіпотечарну. Банковий кредит може бути добрий для промисловця та купця, але не для хлібороба. Отже на поли кредиту для хліборобів треба основної реформи, а ту реформу зможуть перевести лише спілки хліборобські. Для дрібних хліборобів нема иншого кредиту, як *в своїх касах системи Райфайзена*. Се відповідний кредит, дрібних сум, довгоречинцевий, зі сплатою в дрібних ратах, звичайно тижневих і негіпотечарний, отже і не коштовний. Лише каси райфайзенівські могли би нині виратовати задовжених селян сконвертованєм їх довгів, а в потребі бути їм в пригоді з новим найдешевшим кредитом. Каси райфайзенівські простерли ся густрою сіттю по цілій Німеччині. Они показали ся найпрактичнішими для селян. Се *власні каси, се власний гріш хліборобів*, а не той гріш, котрий великі капіталісти кладуть в банки і всякі каси задаткові на те, щоби за него брати по можности як найвищі проценти. *Нині працює задовжених хлібороб вже не для себе а для капіталу*, коли противно по з'орудованню своїх кас системи Райфайзена селянин буде собі платити проценти від позички і через те увільнить ся з ярма капіталістів. У нас в Галичині підношено нераз потребу дешевого кредиту для селян. Але в який спосіб? Де-хто домагав ся, щоби селянам давано позички в банку краєвим, де-хто попирав і попирає каси задаткові, були навіть і свої «заведенія» і банки рустикальні. А який кінець вийшов з того? Давні банки зруйнували селян, а нові каси руйнують їх дальше. А селянин не хоче того розуміти, що лише своя каса зможе его виратувати. Тількиж каси Райфайзена постануть тоді в цілій краю, як хлібороби наші повяжуть ся в спілки. Одно з другим стоїть в тісній звязі.

(Далі буде.)

Рада державна.

Комісія для справи пос. Шаєра ухвалила значною більшістю голосів поставити в Палаті послів внесенє, щоби судове поступованє против Шаєра застановити на цілий час теперішнього періоду парламентарного.

На вчорашнім засіданні Палати послів вела ся дальше розправа над наглядними внесеннями пос. Дашинського і Окуневського в справі галицьких виборів і закінчила ся тим, що внесення ті відкинено. При сій нагоді показало ся, що партія Штайнвендера і німецькі ліберали

гальбу аж до самої губи. Я проковтнув її — бо щож мав робити? Мене пхнули назад у те саме місце, і рад не рад мусів я усїсти; а коло мене знов гальба, та знаєте, з такою піною, як сметана. Я знов випив її душком. Але до кума присяжного таки хотів я дістати ся; та дістав ся до него, але так, що і сам не знаю як я до него зайшов, так мені якось ноги не служили, бо тих гальб я вже і рахубу стратив. Дотиснув ся я до другої хати, шукаю за кумом, та не ма. Я питаю: де? та ніхто мені і не вмів розказати. Аж чую, щось товче ся під стіною, та держить ся її буцім то хоче також йти. Я глянув: а се мій кум присяжний, а вже вам такий честний — що ну! Лише баньки витріщив, та силує ся щось говорити, та лиш мурликає під носом.

Вже була може північ, як я вийшов з того проклятого місця. Люди снувались по місті, от як в селі в ночі перед Великоднем.

Мене захопив якийсь ніби панок, ніби дяк — вже я і не спізнав, та взяв мене на допитки. Я єму сказав всю щирю правду: як мені святих казав, як я був у грубої Малки і за кума присяжного не забув сказати.

Він доперва до мене: видите? не ганьбаж вам за пару гальб пива продавати честь свою. Дивіть: ми Русини боремо ся за господарів, а ви нас самі відпихаєте, та даєтесь ловити як мухи на мід. Далі почав мені товчи, як би нам було добре, щоб ми мали своїх послів; та казав про якусь гімназію руску, та про якусь сторию та про катедру. Я ані слова не відзивав ся, бо

не розумів его добре, але я собі микитив, що він таки добре каже, якось так щиро для Русинів та для нас хлопів.

— Я випив одну склянку пива від него, та знаєте, по тамтих гальбах то она мені така здавалась маленька, що стидно було в руки взяти — та й пішов шукати за кумом.

— Чуєте, кличе за мною той ніби панок — а маєте вашу карту легітимацийну, то я б вам написав на ній Русина.

Я хап за шапку — бо у шапку я єї встро-мив, а там і сліду з неї нема. Головонько-ж моя бідна, що мені робити? Певно згубив!

— Ага! згубив! каже той панок; она у грубої Малки! Тай плюнув на мене і пішов собі гет від мене.

Щастє, що ніхто того не бачив, а то був би мені сором на цілі вибори та на ціле місто.

Іду я — вже лихий на себе троха, а найбільше на того жидка; іду, та так мені жалє сердце стиснув, що аж не знаю, що мені хибує: вже і вийшов мені хміль з голови, що его вперш чув.

Якось несміливо відчинив я двері до шинку, та аж спаленів. Скрізь по долівці лежала хлопня, як би настелив, а гидкож меж ними, гидко!...

Ніби то солома під ними настелена — але вибачте гірше між ними було, як в хліві.

Кума присяжного найшов я поміж иншими, но не зміг его добудити ся. Я заглянув в его шапку, але і там не найшов я ніякого па-

перу. Зажурений сів я на лаві, спер голову на стіл і хотів заснути, хоч мене сон не брав ся ані раз. Не знаю, чи спав я, чи дрімав, аж почув я якийсь голос: Ану, панове виборці! А то худоба!

Я підняв голову та глянув, хто се так красно кличе нас. Се був той самий панок з ради повітової, що вчора так масенько частував нас пивом.

Він потручував ногою то сего, то того, а люди почали підносити ся. Він приказав всім вставати і сідати коло стола, де жидівка дасть кождому по склянці гербати. Хлопня кинулась до стола, а жидівка почала наливати в склянки від пива, та в гальби або в горнята гербату з брудного бляшаного самовара. До кождої такої склянки наливав жидівський мішурес по келишку гараку. Сів і я, та сербаю гербату, а з неї їде такий якийсь чудний сопух, що аж млю-ть чоловіка. Коло мене сидів якийсь господар, що казав собі дати гербату без гараку. Жидівка подала єму. Він потягнув єї троха та вже більше не хотів єї пити. Але инші пили, та і еще домагали ся більше. Коли вже всіх напоїли такими вибачте — помиями, тогди той пан пи-сар від ради повітової став коло дверей, та ви-тягнув зпід пахи жмут паперів, та сказав:

— Ну, панове виборці! Тепер підете голо-сувати. Ось тут я маю ваші легітимациї. На ва-ших картках все єсть записане, як будете го-лосувати. А важ ся мені котрий карту пере-дерти або перечеркнути, то будеш мав рахунок

клоняють ся до опозиції, бо ціла лівниця вийшла із салі. Розходило ся іменно о то, чи має бути після внесення послів Дашиньського і Окуневського установа окрема комісія для перевірки надужити при виборах в Галичині, чи передати справу комісії легітимацийній, як того домагав ся молодоческий посол Странський. Президент рішив, що внесення Странського є дальше ідуче і над ним треба насамперед голосувати. За тим висказала ся більшість палати, а тогди лівниця вийшла з салі: коли виходила, більшість била браво. Хід тої розправи з дня 8 с. м. був слідуочий:

На початку засідання поставив пос. Гофман внесення о поліпшенні відносин авансових урядників маніпуляційних в судах окружних. — Пос. Кайзер поставив внесення в справі знесення торгівлі термінової. — Пос. Гец поставив одно внесення в справі зниження належностей переносних при продажі ґрунтів селянських, а друге в справі знесення рогаток на дорогах державних (т. зв. цісарських). — Пос. Польцгофер домагав ся, щоби резервістів не покликувано до вправ військових підчас роботи в полі. — Гофман поставив інтерпеляцію до міністра справ внутрішніх в справі заведення недільного відпочинку в судах.

Потім розпочала ся дальша дебата над внесеннями Дашиньського і Окуневського.

Пос. Странський поставив внесення, щоби внесення Дашиньського і Окуневського передати комісії легітимацийній доказуючи, що то спори внутрішні галицькі, котрих послі в раді державній не розуміють; знають їх лиш з описів в газетах. Спори внутрішні належать до сойму. — Пос. Гібеш (чеський соціаліст) крикнув: В соймі не маємо репрезентаций! — Странський (говорить дальше): Злочини треба передати судам карним, нехай ті їх розслідують; ми преці мусимо бодай тільки мати довіря до правительств (соціалісти сьміють ся і кличуть: Ага!), щоби увірити, що суд краєвий в Галичині буде найліпше звати як справу судити. (Гібеш: і стріляти). Бесідник доказував дальше, що соціалісти не мають иншої цілі як лиш робити демонстрацію партійну, а борба против кола польського єсть лиш борбою із зависти з причини, що Поляки займають в парламенті видне становище. Наконєць просів бесідник, щоби єго внесення прийнято.

Пос. Дашиньський полемізував з попередніми бесідами президента міністрів ґр. Баденього і Дідушицкого та доказував, що в Галичині веде ся борба з одної сторони межи організацією лововою, соціально-демократичною і руско-радикальною, а з другої межи правительством, Колом польським і висшим духо-

з Малкою. Ти знаєш оден з другим, щось напив через ніч. А то будеш мусів все заплатити до крейцаря.

Почав читати з тих карток людей та кождому дав до руки єго папери.

Підійшов і я, коли мене прочитав. Він подивив ся на мене остро і каже: а тебе мабуті піп вже научив, тай той, щось ходив з ним в ночі. Чувш?! памятай собі! — та погрозив мені пальцем — я тобі пригадаю таке, що руский місяць попамятаєш. Малко, запишіть собі єго, кільки він напив, бо він може і буде сам за себе платити, а я тобі ще пригадаю тую бабу — знаєш?

Мені стало так соромно, що волів би в землю провалити ся; я взяв папір свій та піійшов поволи до староства.

Здгонив він мене, та ще раз сказав, але вже привітливійше: Но! но! Яне! тшмайце се, бо бендаї зле!

— Та бо прошу пана, то той в ночі наговорив мені про руску гімназію, та про сторию! кажу я єму.

— Дурний мудю! що ти хочеш до школи ходити чи що? А гімназії тобі на що?! Хибаж ти не знаєш, що професори дурно не вчать, а чим більше професорів, тим більші податки. А тось вигдавав!

Я ще більше засоромив ся, та подумав собі.

— Правду він каже: і піійшов просто до староства голосувати.

Ю. Варчин.

венством. Бесідник говорив відтак о Русинах і о справі Стояловського та порушив і справу вистави краєвої в 1894 р. Дальше звернув ся він против ґр. Дідушицкого і сказав, що то, що 900 шляхтичів вибирає 20 послів, єсть як раз доказом низької культури в краю. Та кляса людей використовує всі жерела і средства людности. (Антисеміти кричать: А жида! — Бельоглявек, антисеміт: О жидях не сьмієте говорити!) Дашиньський: Коли хочете, щоби я о жидях говорив, то можу зараз в сій хвили. Ціла сила в містах опирає ся на тім, що всі банки єсть в руках жидівско-католицької кліки. (Антисеміти протестують против того). Так єсть; змішані в зовсім пропорціональнім відношенню. (Бурливі протести зі сторони антисемітів). — Люеґер: Вже не знаємо, длячого Ви лиш так злегенька о тім говорите. — Ліхтенштайн: То небезпечна точка! — Бельоглявек: Бо жида голосували за соціалістами. — Бернер (соціаліст): То товариші Мітермаєра (кельнера антисеміта вибраного послом, котрий мав красти гроші). — Бельоглявек: А ваш Шрамель! — Пос. Шрамель (соціаліст): Відпокутуєте за то, клеветнику без чести! (В Палаті настає страшенний крик, послі грозять собі кулаками). — Опісля полемізував Дашиньський ще з послом Странським і ґр. Дідушицким, котрому сказав, що закид єго, мов би він (Дашиньський) був космополітою, єсть неправдивий. Космополітами єсть члени джokeйского клубу, що видумали потрібну лояльність та кланяють ся цареві. (Протести зі сторони Поляків). Наконєць обговорював бесідник вибори поодиноких послів.

Пос. Евґ. Абрагамович доказував, що Поляки не можуть відповідати за поступоване поодиноких урядників. Так само не можуть відповідати за моральну і материяльну нужду в краю. За трийцять літ не можна преці втворити знамениту культуру. Дальше говорив бесідник о тім, як в Галичині підбунтовують нарід і покликував ся на то, що рускі сьвященники бунтують нарід з амвони. — По бесіді Абрагамовича замкнено дискусію і вибрано генеральними бесідниками: Дан. Танячевича — за Мілевського — против внесення.

Пос. Танячевич зазначив насамперед, що Русини єсть дійстними патріотами австрійськими, партією піддержуючою державу. Називають нас партією радикальною. Коли під тим розуміє ся, що зі всіх сил хочемо помочи народові, то годжу ся на ту назву; але коли хтось хоче представити нас яко бунтівників і анархістів, то протестують против того. Духовенство руске не бунтувало народу і оно лиш поучало, що і він належить до горожан держави. Згода межи Поляками і Русинами може настати, але на основі правдивої християнської любові і справедливості. Поставлені внесення не мають иншої цілі, як лиш береження свободи виборів. Бесідник просить о їх прийняті. При голосованню ухвалено внесення Странського, а тим самим уняли внесення Дашиньського і Окуневського.

Вісти політичні.

Про бесіду президента міністрів ґр. Баденього заговорили вже майже всі дневники. Польські дневники оцінюють єї дуже підхлібно так що до змісту як і форми; подібно виражають ся і німецькі дневники з винятком соціалістичної праси. «Fremdenblatt» осуджує визискування окремих галицьких відносин в цілях агітації. «Tagblatt» каже, що Галичина по причині похибок в минувості відстоїть в поступі далеко по за иншими краями, але днесь хоче двигнути ся всіми силами так духово як і економічно та на нещастє подибує сильні перешкоди таки посеред свого населення.

«Extrablatt» удержує, що соціалістичні внескодавці самі не вірять, щоби парламентарна комісія була відповідною власттю до розсліду надужити.

Позавчера визначило польське коло з поміж себе вісьмох послів на членів квотової комісії і ухвалили подякувати президентові міністрів за єго сьмілу оборону «Кола польського» при розправі о галицьких виборах. Клуб молодоческий вислав до квотової комісії своїх двох, а націоналі німецькі одного члена. Прочі клуби ще не вислали своїх членів.

Берлинський піурядовий «Militär Wochen-

blatt» сильно ударив на німецький парламент, що обкріов кредит на военну маринарку. Німці — говорить сей орган — не дійшли ще до тої політичної зрілості що инші народи. Їх послі з боязни утрати мандату не уважають на те, чого від них домагає ся добро вітчизни.

В французькім парламенті поставила соціалістична партія таке нагляче внесення: Треба установити міжнародний трибунал судовий. Трибунал сей має складати ся з 270 членів а вибирає ся єго загальним голосованєм. Трибунал сей має мати юрисдикційну і слідчу власть в случаях провин доконаних через послів або сенаторів против державного майна і в случаях провин урядників в обсягу їх служби. Трибунал сей повинен мати також право надзору над всіми великими маєтками а вкінці може мати і право навіть арештованя.

З Константинополя потверджують лондонські дневники вість, що Туреччина годить ся на вищофанє свого війська з Крети, наколи тільки то само зробить Греція. «Daily Chronicle» довідує ся, що Крета має бути з'організованою на взорець конституції в Румелії. Князем Крети має зістати член пануючої родини одної другорядної держави. Король данський є готов посередничити в справі грецькій.

З Атен надходять вістости, що Турки в Кандії підпалили християнські склепи і велику будівлю Пападакі. Підчас пожogi в Кандії, італійське військо уратувало перед огнем єпископську катедру. Грецькі охотники надходять безперестанно на Крету.

Адмірالی держав дістали припоручення ввійти в переговори з повстанцями на Креті. Адмірالی думають, що їх стараня в тім взгляді будуть безуспішними так довго, доки позістають турецькі війська на Креті і доки повстанці не будуть знали докладного змісту закона о автономії Крети. Новий російський батальон і батарея артилерії прибули до заливу Самос.

Грецька военна сила на границі Епіру і Тесалії виносить тепер 44.000 піхоти, 1.000 кінноти і 114 пушок. Перед кількома днями грецькі повстанці стріляли на австрійський човен торпедовий, котрий приплив до заливу Курібу. «Сателіт» — так зве ся той човен — повздержав кількома щаслими вистрілами цілковито огонь зі сторони повстанців.

Новинки.

— **Славянський християнсько-національний Союз** вибрав додатково заступниками предсідателів: Винницького, Вуковича і Дра Крека.

— **Цісарський дар.** Цісар жертвував з своїх приватних фондів Сестрам III. зак. сьв. Францішка Олені ґузар і Марцелі Адамішин, на будову захоронки для дітей в Чернелиці окр. городеньського, запомогу в сумі 100 злр.

— **Еміґрація не устас.** В Чортківськім, в Білій приарештувала жандармерія неконцесіонованого агента Ружицкого, котрий в огидний спосіб баламутив нарід, забираючи від них по 75 кр. ніби то на стемпель і в той спосіб зібрав понад 200 зр. Агент і гроші опинили ся в депозиті чортківського суду.

— **Російський рїтмайстер жандармерії** фотографував з вікна ваґону поспішного поїзду Сучава-Чернівці доохрестну околицю. Кондуктор змркував се і повідомив начальника стації в Глібоці, а сей зателефонував зараз до Чернівців. Тут стерегли вже кождого кроку рїтмайстра всевидючі очі невидимого агента, котрий відтак відпровадив з поворотом рїтмайстра аж до Новоселиці, щоби там передати єго пограничному комісарятові.

— **Розбійниця ватага** непокоїла від довшого часу околиці Жежави (в Галичині), Заставни, Борівців та доконувала найсьмілійших рабунків і вломів. По довгих пошукуваннях удало ся жандармерії в Борівцях викрити небезпечних злочинців і увязнити їх. Одного розбійника, що ставив опір, застрілили. Прочих вісьмох протупників закували і відставили до черновецького краєвого суду. В їх кривках найшли багато знарядів до вломів, оружжя і річий, що походять з ріжних розбоїв, сповнених в останнім часі.

— **З нинішнім числом розсилаємо заголовний лист і зміст книжочки п. н. «Практичні приписи печеня тіст сьвяточних.»**

ПОСМЕРТНІ ± ВІСТІ.

Корнелія з Данкевичів Давидовичева, жінка парохв в Радехові, о. Ізидора Давидовича, померла дня 3 с. м. в Кракові, куди поїхала за лікарської поради; — Володимир Прокочид, радник окружного суду в Тернополі, упокоїв ся в Мерані, де перебував на ліченню.

КНИГАРНЯ

„Наукового Товариства імени Шевченка“

у Львові, уліця Академічна ч. 8.

продає слідуєчі книжки:

„Правда“ писмо літер.-політ. з року 1873, 76, 77, 79, від 89—94 по	200 зр.
XI. (1878) 2 томи 1 зр.; XIII. (часть літ.)	—50 „
„Зоря“ писмо літерат.-наукове рочи. III, V, VI. (1885) без бібл. Зорі	300 „
рочники VIII. (1887) IX. (1888) X. і XI. по 5 зр., а XII., XIII., XIV., XV. і XVI. по	600 „
Д-р Огоновский. Історія рускої літерат. II. 3 зр. III. 4 зр., IV.	100 „
„ Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	150 „
„ Гальшка Острожска	—15 „
Остап Вересай, картина хромолітографічна	—50 „
Михайло Драгоманів. Галицько-руське письменство	—15 „
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. (давню 3 зр.)	100 „
„ Чорна Рада, повість	—80 „
„ Хуторна поезія	—50 „
„ Крашанка	—20 „
Юрій Федькович. Довбуш	—10 „
„ Повісті і оповідання	—20 „
„ Як козам роги виправляють	—10 „
Д. Млака. Руска хата, Буковинський альманах	—60 „
Іван Нечуй. Повісті і оповідання	—30 „
„ Сьвітослад українського народу	—30 „
„ Кайдашева сім'я	—50 „
„ Навіжена, повість	—20 „
„ Над Чорним морем	—90 „
„ Хмари, повість	150 „
„ Причепи, повість	150 „
„ Микола Джеря, повість	—80 „
„ Поміж ворог	—50 „
„ Попаїс	—16 „
Ф. Заревич. Бондарівна	—10 „
Дрозд. В гостях добре, дома гірше (опов.)	—50 „
Бвг. Горницький. Орлеанська Діва, перекл. стих.	—35 „
Гуцул і Гуцулка, дві картини олійні по	—50 „
Пам'яткове число „Зорі“ в ювілей Русалки Дні-стрової	—50 „
Д-р Ом. Калітовський. Апокрифічна література	—35 „
О. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тараса Шевченка	—35 „
„ Темні місця в слові о полку Ігореві	140 „
„ Слово о полку Ігоревім	—80 „
„ Скадиначина в давній Русі	—20 „
„ Історія старинна Галичини	300 „
М. Вовчок. Народні оповідання, I. 45 кр., II. 35 кр. III.	—30 „
О. Стодольский. Етнография Славянщины	—12 „
М. Цар. Надельмаєр, апостол свободи	—10 „
Н. Устиянович. Повісті	—85 „
Байда. Одисей плавники	—10 „
„ Одисей ч. I. II.	220 „
І. Н. О вихованню. Підручник для жінощин	—30 „
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях на-родних	—35 „
„ Захар Беркут, образ гром. життя Ру-си в XIII.	130 „
„ Доповнене до Правди	100 „
„ Фавст, трагедія Гетого	150 „
„ Наші коляди, студія	—20 „
„ Без праці	—20 „
„ Украдене щастє, драма	—30 „
„ Лис Микита	—50 „
„ Нарис історії філософії	—30 „
„ Абу Каземові капці	—20 „
Денис. 3 різних країв і народів	—20 „
Гр. Григорієвич. Шляхта ходячкова, комедія	—15 „
І. Лавська. Обрусители, повість з рос. життя, 2 ч.	—60 „
О. Обачний. Соціалісти межі семинаристами	—15 „
Григ. Квітка. Маруся, оповіданє	—10 „
Яков Миколаєвич. Опис повіта Каменецкого	100 „
Др. Юл. Целевич. Історія скиту Маявського	120 „
Закон о загальнім ополченню	—45 „
Н. Гоголь. Оповідання	—35 „
„ Вечерниці	—10 „
„ Мертві душі, повість	180 „
С. Нагвибіда. Про руску правосіє	—05 „
Абгар Солтан. При стрілецькій ватрі	—40 „

Учитель

орган руского товариства педагогічн. двотижнев-ник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменсь-ка ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

На сьвята Славні дріжджі

МАВТНЕРА і СИНА у ВІДНИ,
щоденно сьвіжі, незаводячі в розчині
поручає

головний склад для Галичини
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

У ЛЬВОВІ,
уліця Галицька ч. 23.

Ласкаві замовлення залагоджує від-воротною поштою. 2—4

Адміністрація

„РУСЛАНА“

глядає анонсера.

Зголошувати ся в Адміністрації (ул.
Коперника ч. 9, II. поверх) між го-
диною 12-ою а 1-ою в полудне.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(I. поверх)

приймає всілякі замовлення і виготовляє їх з гу-
стом і елеганцією після найсвіжійших журналів.

19—?

АГЕНЦІЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель) 31—?

приймає передплату на всі часописи у всяких
языках і доставляє їх до дому без всякої доплати.

Вже появилася з друку

РУСКА КУХАРКА

або

Школа вареня по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Волові, баранячі,
вепріві і т. д.

Байцоване шинок, роблене знаменитих ки-
шок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизии т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капу-
стою і т. п.

Роблене вкусного набілу і т. п.

Все в рускій мові.

Ціна 70 кр.

По надісланню переказом 76 кр. висилає
франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спіл-
ка, Львів. Готель Жоржа.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок ч. 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне,
припорученє Всч. Духовенству і всім вірним через
Ем. Кард. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех
Епархій, обезпечає будинки, худобу, господарські
знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах
і будинках против шкід огневих за можливо най-
низшою оплатою.

Школи ліквідувє ся і виплачує ся сейчас по
пожарі а договори заключені з першими Тowa-
риствами контрасекураційними подають „Днѣ-
стери“ можливість обезпечувати і виплачувати
найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий
при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днѣ-
стеръ“ після всіх можливих комбінацій в Тowa-
рстві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як
найкористийші услія і видає поліси і квіти в
руськїм язичі.

Товаїство взаїмного кредиту „Днѣстеръ“
стотаришенє зареєстрованє з обмеженою пору-
кою, приймає від своїх членів і третих лиць
вкладки до опроцентования по 5%. Гарантія ціл-
ковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють
ся тільки властителям реальностей, вільних від
тягарів, за порукою двох членів. З позичок від-
тягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях
де „Днѣстеръ“ не є заступлений, приймають ся.
(10—?)

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по
64 зр. за 100 кіл. Іосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне
почавши від 70 зр. за бочку Іосо
місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл.
посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20,
10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко
ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70,
4-10, 4-90 франко. — Інші товари по
уміренних цінах. 6—12

Руска справа

В роках 1891—1894

НАПИСАВ Н. В.

Ціна 50 кр. в. а.

Дістати можна в книгарни Тов. ім Шевченка, або в Ставропільській.